

BEHOEFTE AAN ONDERSTEUNING IS BLIJVEND ONDER DE NAOORLOGSE GENERATIES

door Alies Boenders

'Ik hoef niet steeds het verhaal van mijn ouders op te rakelen. Ik heb mijn eigen verhaal. Ik had pijn, het was de pijn van mijn moeder die ze projecteerde. Maar wat is dan mijn pijn? Wie ben ik zonder pijn van mijn moeder?'

Onlangs zijn de resultaten bekend gemaakt van een onderzoek door Leyden Academy on Vitality and Ageing, naar wensen en behoeften van de naoorlogse generaties. Het onderzoek werd mogelijk gemaakt door een subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Een belangrijke conclusie was dat er onder de naoorlogse generaties nog steeds specifieke vragen zijn over het oorlogsverleden en dat er blijvende behoefte is aan contextgebonden en cultuurspecifieke ondersteuning.

Aanleiding onderzoek

Zoals u weet is Stichting Pelita bijna 75 jaar geleden opgericht om mensen, afkomstig uit voormalig Nederlands-Indië, te ondersteunen door opvang, aanvraagbegeleiding in het kader van de wetten voor oorlogsgetroffenen en advisering als het gaat om welzijn en zorg. Daar waar deze werkzaamheden eerst vooral gericht waren op de eerste generatie, zien de Pelita-medewerkers de laatste jaren een steeds grotere vraag onder leden van de naoorlogse generaties. De vragen hebben bijna altijd een rechtstreekse verbinding met het oorlogsverleden van ouders of grootouders. In deze constatering staat Stichting Pelita niet alleen: ook Joods Maatschappelijk Werk en het Nederlands Veteraneninstituut herkennen deze tendens onder hun eigen naoorlogse doelgroepen. Deze ervaringen in de dagelijkse praktijk moesten getoetst worden, vonden de drie organisaties. En zo geschiedde: de onderzoekers van Leyden Academy deden een literatuurstudie, dossieronderzoek en spraken met betrokkenen en leden van de naoorlogse generaties zelf in zogenaamde focusgroepen en in interviews.

Onderzoeksvraag

Het onderzoek is een verkennend onderzoek. Dat wil zeggen dat het een eerste aanzet is om de beleving van de naoorlogse generaties in kaart te brengen. En dan gaat het om de naoorlogse generaties die bij de drie betrokken organisaties hulp- of dienstverlening ontvangen. De onderzoeksvraag was: Wat zijn uw hulpvragen en behoeften? Wat maakt deze specifiek voor bedoelde doelgroep? En hoe zou een passend aanbod eruit kunnen zien?

Resultaten

Uit het onderzoek komen heel verschillende behoeften en hulpvragen naar voren. Er is bijvoorbeeld behoefte aan informatie en kennis die men het liefst via sociaal-culturele activiteiten wil opdoen. Zwaardere hulpvragen gaan over problemen die in het dagelijks leven worden ervaren en fysieke en psychische klachten (zoals onrust, depressieve gevoelens, angststoornissen, PTSS). In de gesprekken en interviews kwamen steeds de kwesties rondom herkenning en erkenning naar voren: bijvoorbeeld erkenning dat je ervaringen er mogen zijn en ertoe doen.

Jolanda Lindenberg, onderzoeker bij Leyden Academy, licht toe: 'Veel geïnterviewden worstelen met kwesties die raken aan heel fundamentele vragen zoals: heb ik recht op geluk en plezier? Doet mijn lijden ertoe? En hoe kan ik de ervaringen van mijn ouders goedmaken? Dit soort vragen kunnen zwaar op mensen drukken, en ertoe leiden dat zij vastlopen.'

Verder blijkt uit het onderzoek dat mensen uit de naoorlogse generaties vaak pas op latere leeftijd hulp zoeken, omdat ze zich bijvoorbeeld niet realiseren dat hun klachten gerelateerd zijn aan de oorlogservaringen van hun ouders, of vanuit een gevoel dat hun lijden er minder toe doet. Velen van hen klopten eerst aan bij reguliere zorg en ondersteuning zoals een huisarts, coach of psycholoog. Soms tevergeefs omdat de hulpverlening onvoldoende op de hoogte was van de achtergronden.

Het merendeel van de deelnemers aan het onderzoek kwam, vaak via omwegen, terecht in de specifieke dienst- en hulpverlening. Zij omschreven de specifieke benadering, waarbij aandacht is voor contextgebonden (kennis en kunde over oorlogservaringen) en cultuurspecifieke aspecten (kennis en kunde over culturele referentiekaders zoals normen, waarden en gebruiken) als 'thuiskomen'.

De onderzoekers doen ook een aantal aanbevelingen. Bijvoorbeeld om te investeren in laagdrempelige activiteiten en bijeenkomsten waarin kennis over het oorlogsverleden toegankelijk wordt gemaakt en waar mensen erkenning en herkenning vinden. Dit kan ook preventief werken omdat men zich gewaardeerd voelt (er mogen zijn). Ook wordt aanbevolen om een aanbod van scholing, bijscholing en certificering of aantekening voor de naoorlogse generaties voor betrokken beroepsgroepen (verder) te ontwikkelen. Dit kan mogelijk ook bijdragen aan vroegsignalering en een preventieve werking hebben. Ook het reguliere onderwijs kan aanknopingspunten bieden om een eerste bewustzijn te ontwikkelen over de ervaringen van naoorlogse generaties. Bijvoorbeeld via een lespakket voor het voortgezet of hoger onderwijs.

Zoals gezegd was het onderzoek een verkennend onderzoek. In relatie tot de doelgroepen van Stichting Pelita werd nog het volgende opgemerkt. Voor personen met een achtergrond in voormalig Nederlands-Indië en Indonesië is in wetenschappelijke studies over dit onderwerp nog weinig aandacht. Omdat onze doelgroep zo divers is zou een systematischer onderzoek op zijn plaats zijn. Daarnaast is er nog niet veel onderzoek gedaan naar de invulling en ervaringen onder de derde generatie.

Kortom, er ligt nog een groot onderzoeksveld open. Op dit moment is Stichting Pelita, samen met Joods Maatschappelijk Werk en het Nederlands Veteraneninstituut in gesprek met het ministerie van VWS over de resultaten van dit onderzoek.

Het gehele onderzoek kunt u downloaden via de website van Leyden Academy (<https://www.leydenacademy.nl/hulpvragen-en-behoeften-van-de-naoorlogse-generatie/>)

ONLINE PLATFORM PELITA NAOORLOGSE GENERATIES

Onlangs deed Stichting Pelita een oproep aan personen en/of organisaties die professioneel actief zijn met en voor de Naoorlogse Generaties, om zich te melden voor het nieuwe online Platform Pelita Naoorlogse Generaties. Het platform gaat deel uitmaken van de Pelita-website en is bedoeld om elkaar te inspireren, te informeren, en om verschillende vormen van dienst- en hulpverlening aan te bieden. We streven ernaar dat zoveel mogelijk leden van de Naoorlogse Generaties, maar ook professionals en organisaties, op de hoogte zijn van elkaars bestaan en activiteiten en dat dit ook op één plek is terug te vinden. Daarmee kunnen we elkaar ook versterken. Er heeft zich inmiddels al een flink aantal personen en organisaties gemeld. Daar zijn we verheugd over. Heeft u zich nog niet aangemeld en wilt u toch deel uitmaken van dit Platform? Het kan nog steeds. Meldt u via info@pelita.nl o.v.v. Platform Pelita NOG. Wij nemen dan contact met u op.

BIJeenKOMST 30 OKTOBER

Op zaterdag 30 oktober 2021 zal tijdens de Pelita Naoorlogse Generatiebijeenkomst in Museum Sophiahof in Den Haag de indringende film *The Past Ended on Mangostreet* worden vertoond. De film is Nederlands ondertiteld. De film gaat over de Australiër Thomas Watson die naar het oorlogsverleden van zijn Nederlandse grootmoeder Yvonne Holman op zoek gaat. Zij zat tijdens de Tweede Wereldoorlog in kamp Lambersari in Semarang (Nederlands-Indië) geïnterneerd. Tijdens de bijeenkomst zullen Thomas Watson en de regisseur Jean Baptiste Brielière aanwezig zijn, zodat er in de tweede helft van de bijeenkomst vragen gesteld kunnen worden. Beide heren zijn Engelstalig, maar er zijn voldoende aanwezigen die kunnen vertalen. Wanneer u belangstelling heeft om de bijeenkomst bij te wonen, kunt u zich opgeven via ons e-mailadres: info@pelita.nl. Wanneer u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Ed Roso, mobiel 06-28666198.

LANDELIJKE DAG NAOORLOGSE GENERATIES

Op zaterdag 4 december 2021 organiseert Stichting Pelita een grote landelijke Dag voor de Naoorlogse Generaties op Landgoed Bronbeek in Arnhem. De bijeenkomst staat in het teken van ontmoeting, inspiratie en informatie. Zo is er een informatiemarkt en worden er meerdere lezingen gehouden met een interactief karakter. Onze leden van het Comité van Aanbeveling, Reggie Baay en Adriaan van Dis, hebben hun medewerking al toegezegd.

De komende periode zult u op de hoogte worden gehouden van de programmering en wijze van deelname via onze website, de digitale nieuwsbrief en onze social media kanalen.

4
DECEMBER
2021
LANDGOED
BRONBEEK
ARNHEM

MEER
INFORMATIE
VOLGT
VIA WEBSITE,
NIEUWSBRIEF
EN SOCIAAL
MEDIA!

3

MALEISE & INDONESISCHE LEENWOORDEN

Karbouw

Woorden die je uit een andere taal overneemt noem je leenwoorden. In totaal zijn er 109 Maleise of Indonesische en 3 Javaanse woorden geleend in de Nederlandse taal, waarmee het Indonesisch qua aantal leenwoorden op de zevende plaats komt. Veel Maleise en Indonesische

woorden zijn via het personeel van de VOC, zeelieden en reizigers in het scheepsjargon terechtgekomen en via die weg in de Nederlandse taal beland. Bij deze lijst dient aangetekend te worden dat woorden die vóór 1928 geleend zijn, Maleis genoemd worden. Begrippen van ná die tijd heten Indonesisch. Historicus Enne Koops heeft ze voor u uitgezocht. In een reeks artikelen geven we u in totaal 50 mooie leenwoorden uit de Maleise of Indonesische taal. Leuk om te weten of aan u (klein)kinderen te vertellen.

Kakkies: van het Maleis kaki dat **voeten** betekent. Op blote kakkies lopen.

Karbouw: herkauwer, buffel.

En tevens: lomperd, stommeling.

Ketjap: de bekende Indonesische sojasaus.

Klamboe: muskietennet, afkomstig van het Indonesische woord kelambu.

Klewang: afkomstig van kelewang: een kort, breed zwaard. Dit woord is sowieso sinds 1768 in de Nederlandse taal bekend.

Koelie: dagloner, die zware lichamelijke arbeid verricht, sjouwer. Van het Maleise kuli. De term 'koelie' werd frequent gebruikt in Nederlands-Indië. Niet-voorwaardige koelies noemde men in Deli ook wel 'stinkers'. Het woord koelie wordt ook wel als scheldwoord ('stommeling') gebruikt.

Kongsi: firma, vereniging, club. Kongsi is in Nederlands-Indië de gewone naam van de mijnverenigingen van de Chinezen die in Nederlands-Indië werkten. Oorspronkelijk duidde het Chinese woord de besturen van dit soort firma's aan. De term kongsi is een samenvoeging van de Chinese woorden kong 'publiek', en ssi of sse 'bestuur'.
Kroepoek: viskoekjes, een knapperige lekkernij uit Indonesië. Van het Maleise kerupuk, een zogenoemd onomatopee (woord gebaseerd op klanknabootsing).

Loempia: het Indonesische woord lumpia (tot 1972 loempia) is afkomstig van het Chinese Lun Pia, dat zoiets betekent als 'zachte pannenkoek'.

Lorre: lori is de Indonesische benaming voor papegaaensoort in Indonesië.